

Žurnál

Univerzity Palackého v Olomouci

6. listopadu 2009

V ČÍSLE:

6

Ročník 19

Dvě fakulty už znají své příští děkany • Studium na Právnické fakultě UP probíhá v souladu s právním řádem • Prof. Ing. Ján Stoffa, DrSc., emeritním profesorem PdF • Plují kolem nás oblaka slov aneb Word Clouds • Osmdesátá léta minulého století v Československu • Listopad 1989 na Univerzitě Palackého (IV.)

• V únoru příštího roku vystřídá prof. Lubomíra Dvořáka ve funkci rektora UP prof. Miroslav Mašláň (vlevo). „Slibit mohu především práci,“ uvedl mj. krátce poté, kdy mu jako první blahopřál předseda Akademického senátu UP doc. Roman Kubínek.

Více informací níže.

-red-, foto -mo- ▶



Čestný doktorát UP JUDr. Otakaru Motejlovi

V průběhu slavnostního zasedání Vědecké rady UP a Vědecké rady PF UP převzal 21. 10. čestný doktorát Univerzity Palackého JUDr. Otakar Motejl, veřej-



ný ochránce práv. Ocenění získal za významný přínos právní vědě i praxi a za celoživotní snahu o zachování principů práva, spravedlnosti a demokracie. Slavnostního aktu se v Právnické fakultě zúčastnili před-

Dokončení na str. 5

Univerzitu Palackého povede v příštích čtyřech letech prof. Miroslav Mašláň

Prezidentu republiky bude ke jmenování rektorem UP navržen prof. Miroslav Mašláň, CSc., vedoucí Katedry experimentální fyziky Přírodovědecké fakulty. Rozhodl o tom Akademický senát UP na svém zasedání 4. 11., kdy poprvé v novodobé historii olomoucké univerzity proběhlo opakované řízení o návrhu na jmenování rektorem.

Potřebnou nadpoloviční většinu senátorských hlasů přinesla budoucímu rektorovi tajná volba ve druhém kole, v němž mu dalo svůj hlas čtrnáct ze třiatváceti přítomných senátorů, zatímco prof. Ivo Barteček obdržel devět hlasů. Tito dva kandidáti postoupili do druhého kola, když v prvním dostali dvanáct respektive devět hlasů. Nynější rektor prof. Lubomír Dvořák získal v prvním kole dva hlasy a doc. Jaroslav Vomáčka žádný a do druhého kola nepostoupili.

Prof. Miroslav Mašláň se už v následujících týdnech bude věnovat některým aktuálním úkolům. Do konce roku by chtěl získat vyjádření oslovených adeptů na místa prorektorů a během ledna sestavit jejich tým. „Zároveň se budu chtít seznámit se současným stavem univerzity jako celku a doufám, že stávající pan rektor mi věnuje čas, abych mohl proniknout do všech oblastí,“ doplnil. Podobně jako předseda AS UP doc. Roman Kubínek a předseda Správní rady UP Ing. Jiří Žák současně ocenil působení prof. Lubomíra Dvořáka v nejvyšší akademické funkci v průběhu uplynulých let.

Mezi hlavní cíle, na něž se chce nový rektor zaměřit, bude patřit především zvýšení vědecké úrovně a prestiže UP, a to zejména důraznějším zapojením fakult a kateder do mezinárodních výzkumných programů a získáváním nových kolegů jak z řad absolventů dlouhodobých zahraničních pobytů, tak i z vědecky významných pracovníků ve světě. Důraz bude klást rovněž na motivační mechanismy, které by posílily aktivity ve prospěch UP ze strany pracovníků, ústavů, kateder i fakult. Pozornost by měla být dále věnována kvalitě studia a uplatnění absolventů, oboustranné prospěšné spolupráci s uživatelskou sférou, oblastí marketingu a využití strukturálních fondů. Spolupráci s krajem a městem by mělo podpořit mj. vytvoření pozice emisara.

Výsledky voleb a protokol o volbě kandidáta na funkci rektora UP pro funkční období od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2014 budou nyní zaslány ministru školství. Kandidáta zvoleného Akademickým senátem UP jmenuje do funkce rektora prezident republiky. Opakované řízení vyhlásil AS UP bezprostředně poté, kdy

Nové rektory budou mít také další české vysoké školy

Také na některých dalších vysokých školách proběhly během letošního podzimu volby kandidáta na nejvyšší akademickou funkci. Rektorem **Univerzity Pardubice** byl zvolen prof. Miroslav Ludwig, CSc., dosavadní prorektor pro vědu a tvůrčí činnost. Akademický senát volil rektora i na **Vysoké škole báňské-Technické univerzitě v Ostravě**, kde uspěl stávající děkan Fakulty elektrotechniky a informatiky prof. Ivo Vondrák, CSc. Novým rektorem **České zemědělské univerzity v Praze** byl zvolen současný prorektor prof. Jiří Balík, CSc. Také Akademický

Dokončení na str. 9

Rector Univerzity Palackého v Olomouci
si Vás dovoluje pozvat
na křest druhého svazku edice Paměť UP

Jan Peřina: Proměny doby

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

Slavnostní večer s autogramiádou proběhne
v úterý 10. 11. 2009 v 19.00 hodin v Kapli Božího Těla
(Umělecké centrum UP – Konvikt, Univerzitní 3)

Kapitolu z nově vydané publikace přečte
ředitel Českého rozhlasu Olomouc Pavel Hekela
Z díla Fryderyka Chopina na klavír zahraje studentka
oboru Muzikologie Filozofické fakulty UP Veronika Kupská

Kompletní program oslav výročí Listopadu 1989 na www.zurnal.upol.cz

10. symposium Diabetes mellitus - oční komplikace

Pod tímto názvem se 24. 10. v prostorách Právnické fakulty UP uskutečnilo jubilejní a již tradiční mezinárodní setkání, kterého se letos zúčastnilo 264 oftalmologů a diabetologů z České republiky a ze Slovenska. Dopoledne byla diskuse zaměřena na vzájemnou spolupráci, moderní trendy v léčbě diabetu a strategii léčby diabetické retinopatie (poškození sítnice cukrovkou), význam kompenzace přidružených onemocnění, péči o těhotné diabetičky a stravu diabetika. Odpolední sekce byla věnována diabetickému makulárnímu edému (otok žluté skvrny způsobený cukrovkou), který je v rozvinutých zemích u lidí do 65 let na prvním místě mezi příčinami slepo-



Sympozia se zúčastnili mj. (zleva) doc. T. Sosna, CSc., MUDr. J. Raidová, doc. J. Řehák, CSc., a doc. R. Chlup, CSc.

ty. MUDr. L. Procházková nám na minikazuistikách demonstrovala vliv přístupu pacienta a lékaře na průběh a komplikace diabetické retinopatie.

Setkání zakončila předsedkyně České oftalmologické společnosti doc. Š. Pitrová, CSc., FEBO, která ocenila kontinuální spolupráci mezi našimi obory nejen v klinické praxi, ale i na poli vědeckém.

MUDr. P. Mičák, Oční klinika FNOL a LF UP
foto archiv symposia

Na „Ostrov bez hranic“ zavítal Fred Chappell

V rámci poetického festivalu Ostrov bez hranic 2009 vystoupil 21. 10. v kapli Uměleckého centra UP americký jižanský básník a prozaik Fred Chappell, nositel Bollingenské ceny, Ceny T. S. Eliota za poezii a čestné funkce poeta laureatus Severní Karoliny, dvojnásobný držitel Světové ceny žánru fantasy. Autorské čtení spojené s besedou a autogramiádou se uskutečnilo zároveň u příležitosti vydání českého překladu jeho fantazijně-hororové povídkové sbírky Věci mimo nás, první knihy nové ediční řady Jiný Jih nakladatelství Argo. Besedu, které se zúčastnila i autorova manželka Susan Chappellová, moderoval Chappellův dvorní překladatel do češtiny doc. Marcel Arbeit z Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP.

Tato významná kulturní událost se konala ve spolupráci Filozofické fakulty UP, Výzkumného ústavu „Pluralita kultury a demokracie“ a občanského sdružení Detour Productions.

-bh-, -red-
(Více informací viz www.bezhranic.net.)

Návrhy na udělení Ceny ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

MŠMT stanovuje lhůtu pro předložení návrhů na udělení Ceny ministryně školství, mládeže a tělovýchovy za mimořádné výsledky ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích za rok 2009 do 14 hodin dne 26. 11.

Bližší informace viz www.msmt.cz

Dvě fakulty už znají své příští děkany

Na čtyřech fakultách se v průběhu letošního semestru rozhoduje o jménech budoucích děkanů/děkanek na příští funkční období. Na Pedagogické fakultě a Filozofické fakultě již příslušná řízení proběhla, na Fakultě tělesné kultury jsou volby plánovány na 11. 11., na Přírodovědecké fakultě na 2. 12.

Pedagogickou fakultu opět povede prof. Libuše Ludíková

Také ve druhém funkčním období, tj. od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2014, povede Pedagogickou fakultu UP prof. Libuše Ludíková. Rozhodl o tom jednadvacetičlenný Akademický senát PdF UP 21. 10., když stávající děkanku podpořil v prvním kole volby jedenácti hlasy. O jeden hlas méně obdržel druhý kandidát dr. Antonín Staněk z Katedry společenských věd.

„Děkuji za důvěru, kterou jste mi svým hlasováním dali, a věřím, že se nám společnými silami podaří naplnit vize, které jsem ve své prezentaci a poté i v diskusi s akademickou obcí a AS PdF UP komentovala,“ řekla bezprostředně po volbě prof. L. Ludíková. Jak dále uvedla, ke klíčovým momentům dalšího rozvoje fakulty budou patřit dostavba Vědecko-výzkumného areálu PdF, otevření kombinovaných možností studií a posílení nabídky forem studií distančních. Zcela zásadní je podle prof. Ludí-



kové také výzkum v mezinárodním měřítku, otevřenost fakulty směrem k doktorským programům a stabilní program systematického zvyšování kvalifikace pracovníků PdF.

Týden před volbou hovořila prof. L. Ludíková o úspěších, kterých fakulta za poslední roky dosáhla. Zároveň připustila, že ne vše se dosud samozřejmě povedlo. „Ne vždy se mi podařilo vykomunikovat všechny dosavadní záměry,“ sdělila 14. 10. před akademickou obcí. Dodala, že krizové momenty, které se fakulty dotýkají, spatřuje v demografickém vývoji naší společnosti a v nízkém zájmu o pokračování studia v navazujících studijních programech. V nadcházejícím období bude podle ní nutno zaměřit pozornost také k oblastem evaluace studia, práce s absolventy, personální politiky, k problematice finančního modelu hodnocení zátěže pracovníků či k administrativě a práci se STAGem.

V čele Filozofické fakulty bude stát doc. Jiří Lach

Akademický senát Filozofické fakulty UP měl na pořadu svého jednání dne 26. října jediný bod programu, kterým byla volba nového děkana fakulty. Senátoři mohli vybírat ze dvou kandidátů, kterými byli doc. Jiří Lach, vedoucí z Katedry politologie a evropských studií, a doc. Wilken Engelbrecht, proděkan pro zahraniční záležitosti FF a vedoucí Katedry nederlandistiky. Třetí kandidátka, doc. Jana Burešová z Katedry historie, svou kandidaturu stáhla.

Senátoři zvolili děkanem fakulty hned v prvním kole doc. Jiřího Lacha počtem dvánácti hlasů, jeho protikandidát doc. Engelbrecht získal sedm hlasů. Nikdo z 19 přítomných senátorů se nezdřel hlasování.

Předseda volební komise Mgr. Petr Bilík ve své závěrečné řeči vyzdvihl korektnost předvolební kampaně a vysokou úroveň volebních programů obou kandidátů.



Vítěz volby doc. Lach vidí jako své hlavní priority zklidnění ovzduší na fakultě, věnování větší péče náboru uchazečů o studium například pomocí propagační kampaň, stabilizaci financování školy a vytvoření motivujících podmínek pro vědeckou činnost fakulty, která by se měla výrazně rozrůst. „Chtěl bych, aby vědecká činnost byla na tak vysoké úrovni, že její výsledky budou významné nejen v horizontu měsíců nebo jednoho roku, ale třeba i za deset let,“ uvedl doc. Lach ve své úvodní řeči. Mezi další cíle nového děkana bude patřit například také posílení mezinárodního rozměru fakulty, zmenšení byrokracie nebo posílení rovného přístupu ke všem zaměstnancům fakulty. „Chtěl bych také, aby naši pedagogové byli pro své studenty i morálním vzorem,“ uvedl doc. Lach s odkazem na neutěšenu situaci na plzeňské Právnické fakultě.

O funkci děkana Fakulty tělesné kultury se ucházejí tři kandidáti

V pátek 23. 10. vypršel termín, do kterého mohli členové akademické obce FTK podávat návrhy kandidátů na funkci děkana pro funkční období od 9. 2. 2010 do 8. 2. 2014. Z celkem sedmi navržených souhlasili s kandidaturou tři kandidáti: **prof. Hana Válková, CSc.**, (Katedra aplikovaných pohybových aktivit), **doc. Zbyněk Svozil, Ph.D.**, stávající proděkan pro studium a studijní záležitosti, a **doc. Dušan Tomajko, CSc.**, současný děkan FTK. Kromě nich byli na funkci děkana navrženi prof. Karel Frömel, DrSc., vedoucí Centra kinantropologického výzkumu, prof.

Miroslav Janura, Dr., stávající proděkan pro vědecko-badatelskou činnost a zahraniční vztahy, Mgr. Michal Šafář, Ph.D., vedoucí Katedry kinantropologie a společenských věd, a Mgr. Radim Šlachta, Ph.D., proděkan pro rozvoj a vnější vztahy; ti však kandidaturu nepřijali.

Kandidáti budou svůj volební program prezentovat 4. 11. na zasedání Akademického senátu FTK a následně 9. 11. ve 14. hod. před akademickou obcí FTK. Volba kandidáta proběhne 11. 11. v 16.00 hod. (čas může být změněn).

-map-, -chat-, -mav-, foto -mo-

K „volební“ terminologii: Funkce děkana a rektora jsou jmenovací

Jak upozorňuje prof. Ivo Telec, vedoucí Katedry občanského práva a pracovního práva PF UP, podle dílce zákona z roku 1998 jsou úřady děkana a rektora jmenovací - děkana jmenuje rektor, rektora prezident republiky. Ani jedna z těchto funkcí tedy není otázkou volby, resp. jde o volbu nomináční. Akademické senáty se pouze usnášejí

na navrženém kandidátovi na tyto úřady, a jmenující prezident/rektor tedy není jménem kandidáta vázán. Nesmí však jmenovat nikoho, kdo mu takto nebyl navržen.

O kandidáta jde až po jeho navržení, kandidátem je proto jen jeden člověk; všichni ostatní jsou jen zájemci o kandidaturu.

-red-

Podzimní vzdělávací veletrhy: Univerzita se prezentovala v Brně i v Bratislavě

Tak jako každý rok i letos měla Univerzita Palackého možnost prezentovat nabídku svých studijních programů a oborů na podzimních veletrzích vzdělávání – na počátku října v Bratislavě na Veltrhu vzdělávání Akadémiu, na kterém se stánek UP objevil teprve podruhé, a v třetím říjnovém týdnu pak v Brně na největším českém veletrhu svého druhu Gaudeamus.

Gaudeamus – přes 200 univerzit z celého světa v Brně

Šestnáctý ročník Evropského veletrhu pomaturitního a celoživotního vzdělávání Gaudeamus 2009, který proběhl ve dnech 20. – 23. 11. na brněnském výstavišti, byl výjimečným v mnoha směrech. Plocha veletrhu i počet expozic opět vzrostl, a tak měli zájemci o studium možnost navštívit stánky 208 univerzit, vysokých a vyšších odborných škol, jež jim nabízely studium 3500 studijních oborů na 250 fakultách. Mezi stánky tradičně dominovaly české vysoké školy, ale pro návštěvníky veletrhu byly připraveny i prezentace vysokých škol z Polska, Nizozemí, USA, Číny a dalších zemí. Například Finsko zde prezentovalo studium na 29 univerzitách. Zástupci Číny pak zájemcům představili v rámci přednášky Podmínky studentských výměn a studia v Číně.

Během čtyř dnů zavítalo na Gaudeamus podle organizátorů téměř 33 tisíc návštěvníků, z nichž se velká část zastavila i u stánku Univerzity Palackého, který svou velikostí předčil většinu prestižních českých i zahraničních univerzit.

UP - kvalitní nabídka oborů i propagačních materiálů

Expozice Univerzity Palackého dominovala prostoru výstavní haly nejen svými rozměry, ale také jasnými žlutomodrými barvami. „Důležitý není samozřejmě jen vzhled stánku, ale především jeho nabídka. V letošním roce jsme myslím nic nepodcenili, a



mohli jsme tak nabídnout zájemcům o studium na naší univerzitě širokou škálu informačních materiálů i propagačních předmetů,“ dodává vedoucí oddělení komunikace UP Mgr. Radek Palašák. Pro studenty středních škol, ale i pro výchovné poradce či zájem-

ce z jiných univerzit, bylo například nově přichystáno multimediální CD s přehlednou nabídkou oborů všech fakult, včetně informací o podmínkách přijímacího řízení a samotného studia. Zájemci pak mohli získat kompletní přehled anotací oborů také v tištěné podobě. Kromě toho byly na stánku k dispozici i další materiály, za jejichž vznikem stojí právě oddělení komunikace UP – přehledné letáky s nabídkou jednotlivých fakult, univerzitní magazín Žurnál+, Výroční zpráva o činnosti UP, KudyKam – Průvodce právní, kalendářiky, trička a kšiltovky, tužky, CD univerzitního sboru Ateneo či DVD s filmem Ona tančí s Olomoucí. Referentky ze všech studijních oddělení se tak po čtyři dny téměř nezastavily a zodpovědně prezentovaly UP, za což jim patří veliký dík.

Program na stánku UP obohatily také multimediální prezentace vybraných fakult a oborů či studenti z Lékařské fakulty a studenti z Fakulty tělesné kultury se svým programem. Medici zájemcům nabízeli například možnost vyzkoušet si postup



první pomoci a následně resuscitace, studenti z FTK pak umožnili návštěvníkům Gaudeamu absolvovat tzv. bioimpedanci, tedy změření tuků a vody v těle. Stovky zájemců o studium navštívilo také prezentace univerzity moderované našimi studenty, které probíhaly denně v přednáškovém sále veletrhu.

Text a foto O. Martinek

Studium na Právnické fakultě UP probíhá v souladu s právním řádem

Náměstek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ČR předal rektorovi UP seznam 11 studentů Právnické fakulty UP, u kterých byla zjištěna kratší doba studia, než je standardní doba zkrácená o jeden rok. Okamžitá kontrola provedená na Právnické fakultě UP potvrdila, že všech 11 studentů absolvovalo studia řádně a v souladu se Studijním a zkušebním řádem UP.

„Ihned po obdržení dopisu, tj. v pátek 23. 10. 2009, začalo studijní oddělení Právnické fakulty UP kontrolovat, zda v uvedených 11 případech proběhlo studium řádně a bylo ukončeno v souladu se Studijním a zkušebním řádem UP. Pět studentek či studentů přestoupilo na olomoucká práva z Univerzity Komenského v Bratislavě, dalších pět bylo převedeno do druhého ročníku po absolvování prvního ročníku programu Celoživotního vzdělávání (CŽV) na PF UP v Olomouci, a to po řádném přijímacím řízení a po uznání zkoušek z CŽV. Jedenáctý student přestoupil do Olomouce z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v roce 1998 a ukončil studium v roce 2002,“ komentovala stav na fakultě děkanka PF UP prof. Milana Hrušáková, CSc. „Pokud jde o můj názor na situaci na Fakultě právnické ZČU, odkazují jednak na prohlášení děkanů (viz níže), jednak jsem přesvědčena, že se

nejedná o systémový problém, ale o fatální selhání vedení jedné fakulty a jejich vnitřních kontrolních mechanismů,“ dodala pro Žurnál UP.

Zákon o vysokých školách s účinností od 1. 1. 1999 ukládá vysokým školám povinnost vést matriku studentů. Matrika, která obsahuje předepsané základní údaje o jednotlivých studentech vysoké školy zapsaných do bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu, slouží k evidenci o studentech a k rozpočtovým a statistickým účelům. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR je oprávněno informace z matrik studentů jednotlivých vysokých škol přebírat a ke stejným účelům využívat. V matrice se nedají dohledat údaje o předchozím studiu v zahraničí, včetně Slovenska, stejně tak se v matrice neobjevují údaje o absolvování programu CŽV, proto muselo MŠMT požádat o součinnost vysoké školy. -rh-

Celostátní konference učitelů angličtiny pedagogických fakult

Katedra anglického jazyka PdF UP opět po roce hostila zástupce sesterských kateder z pedagogických a letos též některých filozofických fakult v České republice. Konference New Trends in Educating Future Teachers of English V se konala 15. 10. a účastníci měli v předstihu možnost navrhnout témata, která jsou pro ně nejzajímavější a nejpotřebnější. Diskutovalo se tedy o aktuálních otázkách týkajících se přípravy budoucích učitelů anglického jazyka, jako například e-learning nebo CLIL (výuka neязыkových předmětů prostřednictvím cizího jazyka), o přípravě závěrečných jazykových zkoušek bakalářského stupně a přijímacích zkoušek do navazujícího magisterského studia, o programech rozšiřujícího i kombinovaného studia a podobně.

I letošní akce ukázala, jak jsou setkání takového druhu důležitá a přínosná pro všechny zúčastněné, proto věříme, že k podobné akci na celostátní úrovni dojde i příští rok.

Dr. S. Obenausová, Mgr. D. Ludvíková

Stanovisko děkanů právnických fakult k situaci na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni

Děkaní Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci se 21. 10. sešli na svém pravidelném setkání. V jeho průběhu se zabývali i aktuální situací vyvolanou tzv. plzeňskou kauzou a rozhodli se přijmout k ní následující prohlášení:

1. Jsme znepokojeni informacemi nasvědčujícími dlouhodobému zásadnímu porušování práva i akademických pravidel a zvyklostí na právnické fakultě v Plzni, které vrhá nepříznivé světlo i na ostatní právnické fakulty a vysoké školy v České republice.
2. Jsme přesvědčeni, že k nápravě může vést pouze důsledné vyšetření všech sporných případů příslušnými orgány. Situace by však neměla být zneužívána k omezování akademických svobod na českých vysokých školách a k účelovým nekonceptním změnám zákona o vysokých školách.
3. Fakultě právnické ZČU by měla být poskytnuta příležitost, aby očistila své jméno jednak spoluprací při vyšetřování, jednak přijetím takových změn, které zajistí standardní a transparentní pravidla studia na právnické fakultě.

Za Právnickou fakultu UP v Olomouci prof. M. Hrušáková, CSc., za Právnickou fakultu UK v Praze prof. A. Gerloch, CSc., za Právnickou fakultu MU v Brně prof. N. Rozehnalová, CSc.

Ke kauze Fakulty právnické ZČU vydaly svá stanoviska také Česká konference rektorů a Rada vysokých škol: viz <http://crc.muni.cz/> a www.radavs.cz/; další informace také na www.zcu.cz/.

O osudech středomoravských synagog

Divadlo hudby, Arcidiecézní muzeum a Muzeum umění se staly místy, kde se ve dnech 20. – 25. 10. uskutečnily Dny židovské kultury. Druhý ročník přinesl víc než informace o zániku honosných templů střední Moravy či informace o okolnostech jejich vzniku v kontextu nebývalého rozmachu židovské komunity v regionu. Nabídl také bohatý kulturní a vzdělávací program v podobě výstav, přednášek, koncertů, besed a divadelních představení. Pozvání přijal i vrchní zemský rabin Karol Sidon.

„Letos si připomínáme řadu jubilejí souvisejících nejen se začátkem druhé světové války, ale i s ponurými událostmi, které jí předcházely. Mimo jiné je tomu sedmdesát let, co horda německých, ale také českých a moravských fašistů vypálila olomouckou synagogu. A právě toto smutné výročí nás inspirovalo k volbě ústředního tématu druhého ročníku festivalu,“ řekl produkční Divadla hudby Alexandr Jeništa.

Festival zahájil výstavou, věnující se osudům synagog v Olomouci, Holešově a Kroměříži. Tomuto tématu byly věnovány také tři přednášky o synagogální tvorbě architekta Jakoba Gartnera či přednášky o osudech a zničení synagog. Umělecká část festivalu zahrnuje čtyři divadelní představení, včetně tradičního Purim špilů, nevšední zážitek pak přinesl také koncert francouzské klezmerové kapely Glik či koncert komorního tria pod vedením violoncellisty Jiřího Hoška. „Vítám, že rozmluva o židovských věcech přestává být tabu a stává se běžnou věcí,“ uvedla prof. Ingeborg Fialová, vedoucí Katedry germanistiky a Centra judaistických studií FF UP.

Záštitu nad letošními Dny židovské kultury v Olomouci převzali izraelský velvyslanec Jaakov Levy, předseda Senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka, hejtmán Olomouckého kraje Ing. Martin Tesařík, primátor města Olomouce Martin Novotný a rektor UP prof. Lubomír Dvořák.

-map-

Yaakov Levy o současné situaci v Izraeli



Při příležitosti druhého ročníku Dnů židovské kultury navštívil UP velvyslanec státu Izrael Yaakov Levy, který v aule Filozofické fakulty hovořil 20. 10. na téma Současná situace v Izraeli. Přednášku určenou širší akademické veřejnosti uspořádalo Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových, Katedra historie a Katedra politologie a evropských studií FF UP.

-red-, foto -mo-

„Prošel jsem několik válek a stále žiji“

Freskový sál Katedry žurnalistiky FF UP se v úterý 20. 10. zaplnil studenti, kteří si v rámci kurzu Zpravodajství a publicistika přišli vyslechnout přednášku o práci válečného reportéra v podání zahraničního zpravodaje MF Dnes Jana Rybáře.

Během padesáti minut přibližně shrnul válečné dějiny posledních dvaceti let nejen v Evropě, ale i v Asii, a to převážně v bývalých sovětských republikách. Vyprávěl především o válečných konfliktech, kterých se zúčastnil, stejně tak i o osobnostech, které potkal a s nimiž dělal rozhovor. S každou fotografií vyvolal příběh k vyprávění, zkušenost k předání a úžas mladých studentů. Ti se do samotné

Prof. Ing. Ján Stoffa, DrSc., emeritním profesorem Pedagogické fakulty

V rámci slavnostních aktů v aule Právnické fakulty UP 23. 10. převzal prof. Ján Stoffa, DrSc., dlouholetý člen Katedry technické a informační výchovy PdF, přiznání práv emeritního profesora Pedagogické fakulty UP.

Prof. Ján Stoffa, DrSc., působil na Katedře technické a informační výchovy PdF jako profesor již od roku 1995, v letech 1996 až 2001 jako její vedoucí. S katedrou však spolupracuje již od roku 1992.

Jeho prvotní orientací byla oblast elektrotechnologie, následně vědecké zaměření na didaktiku materiálovědy, teorii technické výchovy a vědeckotechnickou terminologii z něj činí osobnost určující směr a další rozvoj oborové didaktiky v celém středoevropském regionu.

Význam vědecké práce prof. Stoffy dokládá cca 650 prací, z toho 26 monografií, 13 učebních textů, cca 220 vědeckých studií, cca 230 recenzí a 160 jiných publikací. Z tohoto účtyhodného počtu má cca 350 prací prokazatelný didaktický aspekt.

Díky osobnosti prof. Stoffy a jeho vědeckým aktivitám, dosáhla Katedra technické a informační výchovy PdF významných vědeckých úspěchů v oblasti oborové didaktiky a je uznávaným vědeckým pracovištěm nejen v České republice, ale i v zahraničí.



Přiznání práv emeritního profesora je symbolickým oceněním odborných kvalit vědce, zároveň Univerzita Palackého umožňuje univerzitním pracovištím tímto způsobem udržet kontakt s experty, kteří odcházejí do penze. Emeritnímu profesorovi poskytuje fakulta možnost dále vědecky bádát – vyhradí mu pracovní místo a umožní využívat zařízení a vybavení pracoviště.

-red-, foto M. Škoda

Slavnostní akty: noví docenti a absolventi doktorského programu

V aule Právnické fakulty UP se 23. 10. uskutečnilo předání jmenovacích dekretů docentům, kteří se habilitovali na Lékařské fakultě, Filozofické fakultě a Pedagogické fakultě. Dekrety převzali (za jménem uvádíme obor habilitace): doc. Helena Kollárová, Ph.D. (Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie), doc. Božena Bednaříková, Dr. (Český jazyk), doc. Lubor Kysučan, Ph.D. (Dějiny slovanských literatur se zaměřením Dějiny české, polské a ruské literatury), doc. Marek Preisal, Ph.D. (Klinická psychologie), doc. Jan Stejskal, M.A., Ph.D. (Historie), doc. Pavel Šopák, Ph.D. (Dějiny výtvarných umění), doc. Ivica Lenčová, Ph.D. (Pedagogika), doc. Gražyna Rygał, Ph.D. (Pedagogika).

Ve stejný den byli promováni absolventi doktorského studijního programu Cyrilometodějské teologické fakulty, Lékařské fakulty, Filozofické fakulty, Přírodovědecké fakulty, Pedagogické fakulty, Fakulty tělesné kultury (v závorce za jménem uvádíme název studijního programu a příslušnost k fakultě): ThLic. Stanislav Pacner, Th.D. (Biblická teologie, CMTF), ThLic. Júlíus Pavelčík, Th.D. (Biblická teologie, CMTF), Dr. Ing. Ladislav Heryán, Th.D. (Biblická teologie, CMTF), Mgr. Svatopluk Binder, Ph.D. (Lékařská biofyzika, LF), Mgr. Luboslava Čekanová, Ph.D. (Lékařská mikrobiologie, LF), MUDr. Martina Horáková, Ph.D. (Chirurgie, LF), Mgr. Kateřina Langová, Ph.D. (Lékařská biofyzika, LF), MUDr. Mgr. Jiří Minařík, Ph.D. (Vnitřní nemoci, LF), MUDr. Dana Ondrová, Ph.D. (Gynekologie a porodnictví, LF), MUDr. Vladimír Richter, Ph.D. (Chirurgie, LF), MUDr. Martin Sedlák, Ph.D. (Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie, LF), Mgr. Jiří Tesařík,

Ph.D. (Lékařská biofyzika, LF), MUDr. Peter Tvrđý, Ph.D. (Stomatologie, LF), MUDr. Michaela Vávrová, Ph.D. (Zobrazovací metody, LF), Mgr. Jitka Veselovská, Ph.D. (Lékařská biologie, LF), MUDr. Helena Vildová, Ph.D. (Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie, LF), MUDr. Jana Vlčková, Ph.D. (Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie, LF), MUDr. Martin Žurek, Ph.D. (Vnitřní nemoci, LF), Mgr. Andrea Hanáčková, Ph.D. (Teorie a dějiny literatury, divadla a filmu, FF), Mgr. Petra Hečková, Ph.D. (Teorie a dějiny výtvarných umění, FF), Mgr. Lucie Kratochvílová, Ph.D. (Teorie literatury, FF), Mgr. Jan Lazar, Ph.D. (Románské jazyky, FF), Mgr. Petr Lyko, Ph.D. (Teorie a dějiny hudby, FF), PhDr. Zuzana Raková, Ph.D. (Románské jazyky, FF), PhDr. Katarína Rusnáková, Ph.D. (Teorie a dějiny výtvarných umění, FF), PhDr. Daniela Rywíková, Ph.D. (Teorie a dějiny výtvarných umění, FF), Mgr. Radka Skorunková, Ph.D. (Klinická psychologie, FF), Mgr. Michal Šašma, Ph.D. (Filozofie, FF), PhDr. Jana Tóthová, Ph.D. (Klinická psychologie, FF), Mgr. Pavel Banáš, Ph.D. (Fyzikální chemie, PřF), Mgr. Helena Bartoňková, Ph.D. (Fyzikální chemie, PřF), Mgr. Hana Boháčová, Ph.D. (Applikovaná matematika, PřF), Mgr. Michal Botur, Ph.D. (Algebra a geometrie, PřF), Mgr. Radek Čelechovský, Ph.D. (Optika a optoelektronika, PřF), Ing. Martin Grepl, Ph.D. (Analytická chemie, PřF), RNDr. Jana Horáková, Ph.D. (Analytická chemie, PřF), Mgr. Kateřina Kluchová, Ph.D. (Fyzikální chemie, PřF), Mgr. Martin Mistrik, Ph.D. (Biochemie, PřF), Mgr. Lenka Opluštilová, Ph.D. (Biochemie, PřF), Mgr. Martina Paprskářová, Ph.D. (Botanika, PřF), RNDr. Václav Ranc, Ph.D. (Analytická chemie, PřF), Mgr. Radim Simerický, Ph.D. (Botanika, PřF), RNDr. Jana Soukupová, Ph.D. (Fyzikální chemie, PřF), Mgr. Pavla Suchánková, Ph.D. (Botanika, PřF), Mgr. Pavel Tuček, Ph.D. (Applikovaná matematika, PřF), Mgr. Martina Tylichová, Ph.D. (Biochemie, PřF), Ing. Miroslava Vandlíčková, Ph.D. (Fyzikální chemie, PřF), Ing. Jiří Vařenka, Ph.D. (Applikovaná fyzika, PřF), Mgr. MgA. Vladimír Kyas, Ph.D. (Hudební teorie a pedagogika, PdF), Mgr. Ing. Marie Nejedlá, Ph.D. (Antropologie, PdF), Mgr. Anna Šlégrová, Ph.D. (Pedagogika, PdF), Mgr. Bc. Miluše Urbanová, Ph.D. (Pedagogika, PdF), Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D. (Pedagogika, PdF), Mgr. Lukáš Cipryan, Ph.D. (Kinantropologie, FTK), Mgr. Tereza Dvořáková, Ph.D. (Kinantropologie, FTK), Mgr. Dagmar Tomisová, Ph.D. (Kinantropologie, FTK).

-red-

JUDr. Otakar Motejl, veřejný ochránce práv, držitel čestného doktorátu Univerzity Palackého

Na slavnostním zasedání Vědecké rady UP a Vědecké rady PF UP byl 21. 10. udělen čestný doktorát Univerzity Palackého JUDr. Otakaru Motejlovi, veřejnému ochránci práv.

JUDr. Otakar Motejl prošel řadou právnických profesí – začínal jako advokát, v letech 1968–1970 působil jako soudce Nejvyššího soudu v Praze, v následujícím období normalizace byl jako advokát velmi dobře znám obhajobami řady disidentů, stoupenců neoficiální kultury a aktivistů nezávislých hnutí. V letech 1990 až 1998 působil jako předseda Nejvyššího soudu ČSFR, později Nejvyššího soudu České republiky, poté byl jmenován do funkce ministra spravedlnosti vlády České republiky. Právě v této době začaly práce na přípravě dlouho diskutovaného nového občanského zákoníku, jenž je v současné době připraven k předložení Parlamentu ČR.

Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR byl historicky prvním českým ombudsmanem zvolen v roce 2000. Tuto funkci zastává ve druhém funkčním období dosud.

V roce 2000 byl prezidentem Francouzské republiky jmenován rytířem řádu Čestné legie. S Právnickou fakultou UP je JUDr. Motejl v kontaktu od jejího vzniku. V současnosti je členem její Vědecké rady a aktivně se v posledním období účastnil přípravy materiálů, jež vedly ke schválení důležité reformy právního studia.

JUDr. Otakar Motejl se stal v pořadí čtvrtým čestným doktorem UP navrženým její Právnickou fakultou. Po Simonu Wiesenthalovi v roce 1996 byl v roce 2007 čestný titul doktor honoris causa udělen prof. Vladislavu Davidovi, DrSc., a prof. Willibaldus Poschovi za přínos právní vědě a zásluhu o rozvoj Právnické fakulty UP.



Z projevu JUDr. Otakara Motejla:

„(...) Mohu-li si v tomto pro mne opravdu historickém okamžiku připsat jakousi zásluhu, nechť je mi přiznáno právo dovolávat se toho, že jsem chtěl svými rozhodnutími, ať již realizovanými nebo projektovanými, posílit účtyhodnost a vážnost především soudcovského stavu, ale i právnictva vůbec. Hledím-li dnes zpět na výsledek svého celoživotního snažení, zejména toho, které bylo potencováno mými funkcemi v běhu posledních dvaceti let, nemohu se zbavit jiného pocitu než toho, že dílo se nepodařilo. Handrkování, kupčení a licoměrnost některých justičních funkcionářů, zdůrazňování nezasloužených zásluh a požadavky privilegovaných postavení ústící v tržní poměrování věcí se staly samozřejmostí a lahůdkou pro sdělovací prostředky.“

„(...) Žijeme ve velmi vážné době, kdy jako jarní sníh tají před našima očima hodnoty, které jsme ještě nedávno považovali za samozřejmé. Až do pokročilého věku jsem byl přesvědčen o tom, že fenomén nájemného vraha není v naší společnosti možný. Stejně naivně jsem se domníval poměrně dlouho, že rozhodující prvek jakéhokoli sportování bude především pravidlo fair play. A to vše v situaci, kdy jsme Mojžíšovo desatero nahradili deseti tisíci paragrafy, jejichž prosazování je současně doprovázeno spekulacemi o tom, jak je obejít.“

„(...) Ta povolání, jejichž výsledkem je hmotný produkt, dovolují nebo dokonce nutí, aby výsledek byl posuzován především nebo výlučně od kvality tohoto produktu bez ohledu na kvalitu autora. Jsou dokonce taková povolání, že se předpokládá, že ten, kdo připravil a položil technicky a výtvarně dokonalou dlažbu, bude neurvalý grobián, bude „sprostý jako dlaždič“. Přesně opačná je situace právníka. Kromě sumy potřebných znalostí právního řádu by mělo jít o člověka, jehož postup je prvoplánově postupem spravedlivým, jeho chování respektuje prostředí, ve kterém se pohybuje, a jeho projev zřetelně artikuluje argumenty, které svědčí jeho věci.“

„(...) Druh homo sapiens má skutečně zvláštní schopnost vytvářet nejen pozitivní hodnoty, ale i katastrofické situace, hraničící často se sebezníčením. Ale vždy bezprostředně před pádem do propasti, ze které jakoby nebylo návratu, se zachytne na skále o výstupku, který ho udrží a který mu umožní vrátit se zpět do světa radosti. Palackého univerzita, a to jistě platí pro všechna její učiliště a zejména i pro Právnickou fakultu, je jedním z takových zdánlivě drobných výstupků na skalní stěně, který chce, může a musí přispět svým dílem k nápravě věcí obecných výchovou a vzděláním mladých, nových, sebevědomých a přitom pokorných vzdělců.“

Univerzita Udělila čestný doktorát...

stavitelé Nejvyššího soudu ČR, Ústavního soudu ČR a SR, zástupci českých i zahraničních vysokých škol a hlavní představitelé právní teorie i praxe.

„Zažívám neopakovatelný den,“ řekl JUDr. Otakar Motejl ve své řeči bezprostředně po převzetí čestného titulu. Dodal, že tato osudová chvíle k němu přišla v době, kdy je řada věcí obecných a zejména i právních zpochybňována. „Pro mne se tak otevírá další životní kapitola, v níž chci čest tohoto titulu obhajovat. Budu až do skonání světa usilovat o tradiční právníckou fakultu v upřímném přesvědčení, že je schopna vytvořit ideální model mladého vzdělance, který se vyzná v právu, který je schopen pochopit smysl právního předpisu a v dobrém smyslu ho také aplikovat,“ řekl nositel čestného doktorátu UP.

I když se JUDr. O. Motejl považuje za věrného žáka Univerzity Karlovy v Praze, byl jedním z těch, kteří velmi vítali znovuzřízení Právnické fakulty UP.

„Univerzita Palackého má u mne jeden vroubek, a to za nedocení historických právnických disciplín. Olomouc - vlastně celý kraj, který ji obklopuje - je však jedním z posledních míst, kde se používá spisovný jazyk. A to naopak považuji za pozitivum, řekl držitel čestného doktorátu Otakar Motejl. „S Právnickou fakultou UP je JUDr. O. Motejl v kontaktu v podstatě od jejího vzniku. Jeho životní optimismus, hluboká znalost práva v jeho širokém obsahu, schopnost proniknout velmi rychle do podstaty problému a realisticky jej začít řešit, je pro nás právníky vzorem,“ komentovala souvislosti, které Vědeckou radu Právnické fakulty UP vedly ke schválení návrhu, prof. Milana Hrušáková, děkanka PF UP.

Univerzita Palackého uděluje čestné doktoráty od roku 1990. Jako první jej v Olomouci získal Václav Havel, bývalý prezident ČR, dramatik a esejista. Veřejný ochránce práv JUDr. Otakar Motejl je jeho šestatřicátým nositelem.

-map-, foto -mo-

Katedra anglistiky a amerikanistiky FF pořádá ve dnech 12. - 14. listopadu mezinárodní symposium amerikanistů

Black Odyssey Continued,

tentokrát věnované památce profesora Nathana Irvina Hugginse (1927-1989), amerického historika a předního vědce v oblasti afro-amerických studií. Jeho soukromá knihovna se stala základem současné Hugginsovy knihovny, která patří Univerzitě Palackého.

Hlavním řečníkem bude letos Leon F. Litwack, americký historik, profesor California University Berkeley, který za knihu „Been In the Storm So Long: The Aftermath of slavery“ získal v roce 1980 Pulitzerovu cenu.

Další informace: <http://colloquium.upol.cz>.

Katedra fyzioterapie FTK UP pořádá tradiční odbornou konferenci pro fyzioterapeuty

Aktuality ve fyzioterapii

tentokrát na téma

Rehabilitace a fyzioterapie dětí a dorostu.

Uskuteční se 21. 11. od 8.00 do 15.00 hodin v budově Děkanátu FTK UP, NA 401, tř. Míru 115. Podrobné informace viz www.upol.cz/fakulty/ftk/struktura/katedry-a-pracoviste/katedra-fyzioterapie/konference.

Právnická fakulta UP, Centrum dalšího vzdělávání pořádá odborný seminář

Zákon o veřejných zakázkách z pohledu teorie a praxe,

který se uskuteční 13. 11. od 9.00 do 14.30 hod. na tř. 17. listopadu 8 v budově A - rotunda.

Přednášející: Mgr. Romana Derková, ředitelka odboru kontroly veřejných zakázek, ÚOHS, Ing. Robert Páleník, ředitel odboru veřejných zakázek, ÚOHS

Teoretický výklad odborníků z ÚOHS bude průběžně doplňován praktickými příklady, rozhodnutími ÚOHS a soudní judikaturou.

Další informace včetně přihlášky naleznete na stránkách <http://cdv.upol.cz>.

Volejbalový turnaj

k Mezinárodnímu dni studentstva

Akademik sport centrum UP Olomouc pořádá pod záštitou rektora UP prof. Lubomíra Dvořáka, CSc., v úterý 17. 11. 2009 tradiční již 49. ročník volejbalového turnaje vysokoškolských družstev k Mezinárodnímu dni studentstva. Pozváno je 16 fakult vysokých škol z ČR a SR, včetně fakult UP. Turnaj se bude konat ve Sportovní hale UP od 8.30 do 16.00.

Přednáškový večer

Spolku lékařů v Olomouci

Spolek lékařů v Olomouci ve spolupráci s Ortopedickou klinikou FNOL a LF UP pořádá další z přednáškových večerů, tentokrát na téma **Bolesti nohy a možnosti jejich terapie**. Uskuteční se 11. 11. od 16.00 hodin v prostorách Teoretických ústavů LF.

KALENDÁŘ AKCÍ UP

Přehled odborných, kulturních a sportovních aktivit, které se konají v prostorách Univerzity Palackého, nebo na nichž se univerzita podílí, vychází jako měsíční příloha Žurnálu UP. Podklady pro Kalendar akcí čerpáme z jeho internetové verze. Uzávěrka pro měsíční přehled je vždy k 20. dni v měsíci.

Jedině díky vaší spolupráci můžeme obsah pravidelně aktualizovat. Využijte možnosti popularizovat svou činnost, oslovit veřejnost a pozvat ji na zajímavé akce, které pořádáte nebo na nichž se podílíte.

Kalendar akcí můžete doplňovat on-line na www.upol.cz/funkce/doplnit-kalendar

Ústav pedagogiky a sociálních studií PdF UP
zve na konferenci pořádanou
u příležitosti 140. výročí vydání
Říšského zákona školního (tzv. Hasnerova zákona)
**Tradice veřejného demokratického
vzdělávání v českých zemích**
a na navazující seminář k problematice

Směrování dějin pedagogiky v 21. století
Konference, která se uskuteční **12. 11. v místnost
č. P6 Pedagogické fakulty UP**, je koncipována také
jako první z pravidelných setkávání odborné veřejnosti
nad problematikou dějin výchovy a vzdělávání na půdě
PdF UP.

Jak na studium v USA

Přednáška zástupce poradenského centra při Fulbright-
tově komisi představí zájemcům o vysokoškolské nebo
postgraduální studium v USA možné varianty studijních
pobytů včetně informace o finanční pomoci. Přednáška
se koná **ve středu 25. 11., 15.00 – 16.00 hod.
v aule FF UP (Křížkovského 10)**.
Zájemci o studium v USA mohou osobně konzultovat
své individuální představy se studijním poradcem
Fulbrightovy komise **ve čtvrtek 26. 11. 2009, v době
od 9.00 do 15.00 hod. - stánek Fulbrightovy komise
v prostorách Ústřední knihovny UP (Biskupské
náměstí 1)**.
Informace také viz www.fulbright.cz/studujvamerice.

SC Agentura 64 Olomouc pořádá
pod patronací Přírodovědecké fakulty UP

Turnaj studentstva – otevřený přebor UP v šachu

Kdy: 17. 11. 8:30 prezentace, 10:00 - 15:30 turnaj
Kde: Přírodovědecká fakulta UP, třída 17. listopadu
Pro koho: Pro všechny zájemce o královskou hru.
**Součástí turnaje bude od 16:00 simultánka s mis-
trem ČR Pavlem Šimáčkem.**
Kontakty a informace: Mgr. M. Botur, Ph.D., botur@inf.upol.cz, R. Biolk, biolci@volny.cz, info@pospol.upol.cz, www.pospol.upol.cz.
Studenti a pedagogové UP mají start zdarma!
V průběhu turnaje bude organizací POSPOL zajištěna
zábava pro volné chvíle.

Projekt e-bezpečí, Pedagogická fakulta UP,
zve na přednášku
Preventivně-informační skupiny Policie ČR
zaměřenou na dvě zásadní témata
Trestná činnost páchaná dětmi a mládeží
- trestně právní zodpovědnost.
Trestná činnost páchaná na dětech.
Přednáška se uskuteční **11. listopadu od 9.00 hod.
v aule PdF**.
Všichni studenti i vyučující jsou srdečně zváni.

Ozvěny festivalu Mezipatra

Pastické filmz, o.s., připravilo další z cyklu „ozvěn“,
tentokrát českého gay a lesbického filmového festivalu
Mezipatra. Uskuteční se ve dnech **17. – 19. 11. ve
filmovém sále Uměleckého centra UP**.

Aktuální informace z dění na naší alma mater
Nejnovější výsledky na poli výzkumu,
pedagogické a tvůrčí činnosti na UP
Studentské aktivity
Přehled odborných, kulturních
a sportovních aktivit,
na kterých se univerzita a její lidé podílejí

**ZURNAL
ONLINE III**

Několikrát týdně aktualizováno!
www.zurnal.upol.cz

Plují kolem nás oblaka slov aneb Word Clouds Můžete je nejen spatřit, ale i vytvořit

Víte, která slova používáte častěji než ostatní? Zajímá vás, které výrazy se na stránkách
novin a časopisů nejvíce opakují? Chcete vědět, která slovní spojení vybírají politici do
svých projevů nejčastěji? Můžete to zjistit, seznámíte-li se např. s programy, které počítají
takzvanou frekvenci slov a výsledky vám nabídnou v podrobných grafech. Lze to však
udělat jednodušeji a hlavně elegantněji a zábavněji: když si vytvoříte slovní mrak neboli
word cloud či tag cloud.

Jeho princip je založen na grafickém znázornění textu, a to takovém, kde velikost písma
jednotlivých slov odpovídá tomu, jak často se v daném textu vyskytují – čím větší slovo, tím
vyšší četnost. Použitá slova jsou uspořádána do podoby fiktivního mraku, z nějž je pak na první
pohled jasné, která z nich hraje klíčovou úlohu. Slovní mraky byly poprvé využívány v rámci
internetového portálu zaměřeného na sdílení fotografií Flickr, dnes se již běžně užívají na téměř
každém serveru sociálních sítí (<http://delicious.com/>, <http://technorati.com/apod>).

Word clouds v politice

„V praxi se slovní oblaka využívají v různých oblastech. Velmi populární je například jejich



Novoroční projev prezidenta ČR Václava Klause 2009

Word clouds ve škole

Dr. Kopecký, který se mj. věnuje možnostem aplikace moderních informačních a komunikač-
ních technologií ve vzdělávání, zdůrazňuje především atraktivitu, jednoduchost tvorby a široké
využití slovních mraků ve výuce. Jejich použití může podle něj totiž účinně podpořit aktivní pozor-
nost žáků a studentů a pedagogům rozšířit spektrum výukových i vyhodnocovacích metod.

„Například při opravách různých typů žákovských prací lze velmi jednoduše vygenerovat
slovní mrak ze zadaného textu; učitel tedy může snadno zjistit, jaká je slovní zásoba kon-
krétního studenta, která slova se v práci opakují apod.“ říká dr. Kopecký. Jak dále uvádí,
zajímavou aktivitou pro studenty může být předpovídání obsahu textu z vygenerovaného



Volební program příštího rektora UP prof. Miroslava Mašláne.

další možnosti dr. Kopecký. Tohoto grafického znázornění textu lze také využít např. při
tvorbě básní či haiku. A půvab tvorby slovních mraků jistě umocňuje i její otevřenost pro
vlastní kreativitu uživatelů.

Word clouds jen tak

Zájemci o tvorbu a používání slovních mraků mohou využít například generátor Woordle přímo
na webu na adrese <http://www.wordle.net/>. Aplikace je „vyrobí“ během několika okamžiků
a z libovolného zadaného textu, dokonce i s českými háčky a čárkami. Výsledná „oblaka“
navíc skvěle vypadají, protože si můžete vybrat druh písma, barvy i další parametry.

P.S.: Zijeme nejen v době vizualizace, ale i devalvace slov, a tak při tvorbě svých word clouds
možná zjistíte, že jsou to mraky, které je možné nechat bez povšimnutí proplout kolem a na
jejich prázdnotu zapomenout. Každopádně šance, že se alespoň pobavíte, tu je.

Příprava - mav-, zdroj: <http://kcjl.upol.cz/kopecsky.html>

Internetový obchod UP

Vydavatelství UP informuje, že od 1. 9. 2009 zprovoznilo internetový obchod, jehož
prostřednictvím je možno si objednat odbornou literaturu, učebnice, skripta z vlastní
produkce UP a propagační předměty UP. Odkazy na uvedený obchod naleznete na
webových stránkách UP a Vydavatelství UP.

Takoví jsme byli ... Osmdesátá léta minulého století v Československu

Poslední dekáda existence reálného socialismu v Československu sestává nesporně ze dvou relativně samostatných období. Zatímco ještě v první polovině této dekády triumfoval tupě šedivý normalizační étos předcházejícího desetiletí, pak ve druhé polovině osmdesátých let se projevuje jistá alternativa naděje či očekávání.

Mezinárodní politická situace a domácí poměry

V roce 1985 totiž vystřídal na postu generálního tajemníka sovětské komunistické strany zesnulého Konstantina Ustinoviče Černěnka Michail Sergejevič Gorbačov. Ve srovnání s předcházejícími nejvyššími sovětskými představiteli nezvykle mladý (54 let), pohledný a komunikativní politik – pravidelně doprovázený svou chotí – ve srovnání s životními družkami předchozích vrcholných sovětských aparátníků neobvykle elegantní Raisou Maximovnou Gorbačovovou – zahájil v nadcházejících měsících a letech politiku „perestrojky“ a „glasnosti“, tedy pokus o reformu stávajícího komunistického režimu. Usiloval o interní hospodářské a politické inovace Gorbačov propojil se snahou o zlepšení vztahů se západními zeměmi včetně Spojených států amerických. Ještě na přelomu let 1983 a 1984 kulminovalo napětí mezi Sovětským svazem a USA v důsledku sestřelení jihokorejského dopravního letounu sovětskou protivzdušnou obranou; v roce 1986 se v islandském Reykjavíku sešli M. S. Gorbačov a prezident USA Ronald Reagan, aby projednali omezení počtu raket středního doletu v Evropě. Roku 1988 začal Sovětský svaz stahovat své vojenské jednotky z Afghánistánu, aby zde ukončil své devítileté neúspěšné vojenské angažmá, které Sovětský svaz politicky, vojensky i hospodářsky značně vyčerpalo. A ve stejném roce Gorbačov ukončil dlouholetou realizaci tzv. Brežněvovy doktríny umožňující mocensko-politické zásahy do vnitřních záležitostí sovětských „satelitů“.

Občané Československa sledovali demokratizační procesy v Sovětském svazu s nemalými nadějemi, které ještě posílila návštěva M. S. Gorbačova v Československu v dubnu 1987. Vždyt situace v Sovětském svazu nápadně v naší zemi připomínala druhou polovinu šedesátých let završenou Pražským jarem. Jenže tyto naděje definitivně padly v na konci roku 1987, kdy post generálního tajemníka československé komunistické strany zaujal – místo Gustáva Husáka – Miloš (občanským jménem Milouš) Jakeš. Modrooké „fulu-lum“ M. Jakeš totiž patřil ke komunistickým politikům, kteří svoji vrcholnou kariéru založili právě na porážce Pražského jara a následným tvrdým zučtováním s jeho příznivci prostřednictvím stranických i státních čítek na počátku sedmdesátých let. Československá podoba sovětské „perestrojky“ – „přestavba“ – se tak stala pro naprostou většinu československých občanů pouze chimérou bez náležitého obsahu a hlavně bez konkrétních výsledků. V letech tzv. normalizace se výrazně proměnila i sama Komunistická strana Československa. Neobyčejně početná (cca 1,5 milionu členů) a na první pohled monolitní „státostrana“ byla na sklonku osmdesátých let spíše sešlostí pragmatiků, kteří s normalizační racionalitou své stranické angažmá „vyvekslovali“ za „více rovné“ postavení ve společnosti a profesním životě.

Ještě na počátku druhé poloviny osmdesátých let představovaly jedinou protirežimní opozici nečetní disidenti shromáždění kolem Charty 77. Jejich vliv na společnost byl vcelkem minimální; přesto je mocenské centrum považovalo za hlavní nebezpečí a usilovně je perzekvovalo. Na sklonku komunistické éry se objevily další výrazné opoziční aktivity (Demokratická iniciativa a Hnutí za občanskou společnost) preferující politické metody protirežimního odporu, v Klubu za socialistickou přestavbu – Obroda se soustředili bývalí komunističtí aktivisté z roku 1968. Přímou v disentu se prosazovala také mladší generace (České děti, Mírový klub Johna Lennona, Nezávislé mírové sdružení), byt i jejich základna byla omezená a izolovaná od širších společenských vrstev.

V roce 1988 však protirežimní aktivity nabírají na síle. Vzpomeňme masové pražské demonstrace v rámci Palachova týdne i hojně signovanou občan-

skou iniciativu Několik vět z léta 1989. V předvečer „sametové revoluce“ se probouzejí také tvůrčí intelektuálové z oficiálních struktur, kteří zakládají Klub nezávislé inteligence.

Životní úroveň a šedá ekonomika

I v osmdesátých letech se dařilo udržovat v Československu relativně vysokou životní úroveň, které v sovětských „satelitech“ mohla konkurovat pouze někdejší Německá demokratická republika. V průběhu první poloviny sedmdesátých let československé mocenské centrum mohutnými investicemi a posílením centrálně direktivního hospodářského modelu „roztočilo kola výroby“ tak, aby se životní úroveň výrazně nezměnila i v následujícím desetiletí. Jenže přetrvávající „těžká“ hospodářská struktura s enormní materiálovou a energetickou náročností devastovala životní prostředí a současně přiváděla až k absurdním problémům domácí nabídku spotřebního zboží. Jízdní kola, běhky, barevné televize, resp. spotřební elektronika jako celek, výrobky z bavlny, banány, pomeranče nebo játra; ale také někdy třeba zubní pasty či dámské hygienické potřeby – seznamem nedostatkového (resp. „podpultového“) zboží byl předlouhý. Na sklonku osmdesátých let se znakem vysoké životní úrovně stalo především vlastnictví videorekordéru, a to bez ohledu na to, že jeho cena mohla dosáhnout až výši průměrného celoročního platu; zcela demoralizující byla existence Tuzexu a tuzexových platebních poukázek (bonů), za něž byly směňovány zahraniční měny dovezené československými občany pracujícími v zahraničí, ať již na Západě, či v zemích „socialistického tábora“ včetně SSSR. Nedostatek spotřebního zboží doprovázel snad ještě tíživší deficit služeb všeho druhu. To vedlo k existenci rozsáhlé „šedé ekonomiky“. Někteří politologové dnes tvrdí, že právě zárodky polistopadového kapitalismu „bez přívlastků“ vznikaly právě v této sféře „šedé ekonomiky“ reálného socialismu, tedy v samém „lůně“ socialistické společenské formace.

Móda, hudba, životní styl

Opusťme ale politický a ekonomický vývoj a podívejme se na některé aspekty každodenního života v reálném socialismu.

Přý se nám navrací móda osmdesátých let. A tak tehdejší mužskou „uniformou“ byly džíny všeho druhu, zakoupené v prodejních výše již zmíněného podniku zahraničního obchodu Tuzexu za tuzexové poukázky (bony), jež bylo možno získat i nelegálně (obvykle v kurzu 5 Kčs za 1 tuzexový bon) prostřednictvím „veksláků“. Vrchol mužské módy osmdesátých let představovaly zužující se „plíšňáky“, zvané též „mrkváče“. Džíny doplňovaly bundy ze stejného materiálu, pod něž se navlékala černá bavlněná trika, flanelové košile a nedostatkové „mikiny“. V zimě muž reálného socialismu s oblíbenou oblékal „parky“ vojenského střihu. Jen mimořádně známostmi a kontakty vybavení „stříhovní“ si v zimě obuli tzv. „farmářky“, které vyráběl obuvnický kolos Svit v tehdejší Gottwaldově (dnes Zlín) pro kanadské dřevorubce; filcové černé „dúchodky“ byly na sklonku osmdesátých let již poněkud „out“ – totéž lze říci o pokrývce hlavy zvané „zmijovka“. Mimo zimní období se vysoké popularitě těšily tenisky-prestižky. Na podobu vlasového porostu muži příliš nedbali. Přesto ale převažovaly účesy a la hokejista Jaromír Jágr v mladším věku. Vlasy se ustříhly zpravidla na úrovni poloviny ušního boltce a vzadu splyvalo na záda delší „pácho“.

Džínová móda ovládla i ženský šatník. Džínové „mrkváče“ v létě nahrazovaly plátěné baňaté „turecké“ kalhoty, volánkové sukně s širokými gumovými opasky či „legginy“ vulgo „elastáky“ kombinované s volnými bavlněnými triky bez rukávů. Tato trička

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

jsme nazývali tričky „kukačkovými“ – umožňovala totiž – z profilu a v nestřeženém okamžiku – „kuknout“ na ženské vnady. Móda „nahore bez“ byla totiž i v letech reálného socialismu módou veskrze oblíbenou. Mužské oči přitahovaly i tzv. fáčové letní šaty – to jsou ony šaty „z krepdešinu“, o nichž zpívá folkař Jaromír Nohavica („Slunce koncem léta bývá rozžhavené, holky v krepdešinu jsou jak pod rentgenem, lepší je doma sedět, když máš ženu a dvě děti!“). Lékařské kalhoty, často barvené a batikované, stejně jako volné letní šaty vyrobené v řadě případů z babiččinych nočních košil, pak patřily do šatníků dívek zastávajících nejrůznější alternativní názory.

Rozmanité lidové tvořivosti se pochopitelně neklady meze. Při koncipování tohoto článku se mi svěřila kolegyně, že na střední škole použila jako tzv. pouzdrové minišaty vojenskou šálu, ve vojenském žargonu zvanou „kukla kombinovaná“. Vojenská šála byla totiž poměrně dlouhá a „poměrně široká (důraz kladu na slovo „poměrně“), „roura“ z elastického úpletu, kterou si příslušník Československé lidové armády za třesutých mrazů navlékl na hlavu a krk jako kuklu. Dívky s odpovídající „tajlí“ si tuto šálu pochopitelně nenavlékaly na hlavu, ale od krku dolů, zakrývající tak ze svých mladistvých těl toliko to, co dovozovala délka dotyčné šály. Mimochodem – onu kombinovanou funkci vojenské šály jsem odhalil až na samém konci své vojenské prezenční služby při odevzdávání vojenské výstroje. Tehdy – euforizován odchodem do „civilu“ – jsem se „drze“ vystrojilho náčelníka k jeho velikému údivu dotázal, proč se v armádě používá „roura“ místo obyčejné šály. S překvapením jsem si poté poprvé (a také naposledy) navlékl – „kuklu kombinovanou“ na hlavu i krk.

Populární hudbu osmdesátých let ovládal diskotekový styl, který importoval do Československa na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let tuze oblíbený film Horečka sobotní noci s nastupující světovou „megastar“ Johnem Travoltou. Československou pop-music, linoucí se z rozhlasové stanice Hvězda, reprezentovaly nehasnoucí hvězdy, jakými byli hlavně Karel Gott, Helena Vondráčková či Václav Neckář. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let však vtrhli na toto pole slovenští zpěváci a hudební skupiny (Miro Žbirka, Marika Gombitová, Peter Nagy, skupina Elán), dvojice Petr Kotvald a Stanislav Hložek s nepřekonatelným hitem Holky z naší školky či Michal David. Na samém sklonku osmdesátých let ovládal žebříčky populární hudby Dalibor Janda s charakteristickým „chráplákem“.

V průběhu osmdesátých let výrazně rostla oblíbenost folkových zpěváků, kde se významně uplatnili i moravští interpreti – ostravský Jaromír Nohavica a Karel Plíhal z Olomouce. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se v Československu objevily – jako subkultury mládeže – punk a nová vlna. A tyto hudební styly se staly již přímo koncentrátem rebelie, včetně odění a vnějšího vzhledu příznivců punku (obnošená saka a pomalované kožené bundy, řetězy, „sichrhajčky“ – tj. větší zapínací špendlíky, vysoké kožené boty a účes „kohout“ či „čiro“, vyztužený cukrovou vodou).

Právě rozmanité alternativní kulturní počiny substituovaly – zejména mezi mládeží – aktivity občanské, či dokonce politické a posouvaly mladou generaci ke společensky kritickým, až protirežimním postojům. Hlavně na bázi kulturní alternativy se také scházely ve druhé polovině osmdesátých let vnímavé skupiny vysokoškolských studentů – tedy ti, kdo studentskou revoltou v listopadu 1989 „odstartovali“ pád komunistického režimu v Československu.

PhDr. P. Urbášek, ředitel Archivu UP

Studenti hledali rozvojové příležitosti v Moldavsku

„Moldavsko je nejchudší země Evropy. Takhle stereotypně začínají veškeré články o naší zemi v zahraničních médiích,“ stěžuje si nezávislý novinář Paul Hodoroega. V souvislosti s tímto malým východoevropským státem rozkládajícím se mezi řekami Prut a Dněstr se dá psát i o příjemnějších věcech: o exportu kvalitního vína, o unikátních pravoslavných klášterech vytesaných ve skalách nebo o politické transformaci směrem k demokracii, kterou prochází Moldavsko zrovna v těchto měsících.

Problémy, kvůli kterým bylo Moldavsko zařazeno mezi prioritní země české zahraniční rozvojové spolupráce, ale mizí jen pomalu. Až do dubna tohoto roku setrvali u moci komunisté, jejichž vláda moderním ekonomickým reformám a zákonům nepřála. Hrubý domácí produkt Moldavska na jednoho obyvatele se dnes rovná desetina HDP/ob. České republiky a ze země odešla polovina ekonomicky aktivního obyvatelstva pracovat do zahraničí, odkud posílají část peněz zpátky do Moldavska. Místní řeky zůstávají katastrofálně znečištěné a dlouhodobá sucha ničí zemědělskou úrodu. Moldavská vláda navíc nemá pod kontrolou území tzv. Podněsterské moldavské republiky neboli Podněstří, které má blízké vazby na Rusko, oficiálně je uznaly jen Náhorní Karabach, Jižní Osetie a Abcházie, jejichž postavení je taky sporné, a v turistických průvodcích je popisováno jako poslední skanzen komunismu. Jak Moldavsko pomáhají projekty české zahraniční rozvojové spolupráce? Na to se vypravila podívat skupina studentů Mezinárodních rozvojových studií na PrF UP.

Program čtrnáctidenní exkurze byl vyplněn schůzkami se zástupci nevládních organizací, které se zabývají problematikou uprchlictví, mezinárodních vztahů, rozvojem venkova a zemědělství či tzv. sociálních sirotků, což jsou nezletilí, jejichž rodiče odešli dlouhodobě pracovat do zahraničí (takové děti pak vychovávají příbuzní či přátelé nebo končí v ústavech). Dále studenti debatovali s pracovníky mezinárodních institucí, jako Světová banka nebo Program OSN pro rozvoj (UNDP). Nechybělo ani setkání s místními nezávislými novináři.

Největším přínosem exkurze, jak se shodli její účastníci, bylo vidět realizaci projektů české zahraniční rozvojové spolupráce, které obvykle studenti znají jen na papíře, přímo v terénu. To umožňuje mnohem lépe posoudit jejich efektivnost a případná rizika implementace. „V Moldavsku je skutečný problém se užitím. Například průměrná penze je 550 leu (asi 800 Kč) a nájem garsonky v Kišiněvě se pohybuje okolo 600 – 700 leu,“ uvedl studenty do situace velvyslanec ČR v Moldavsku Petr Kypr při návštěvě ambasády. Reálně zde podle něj může být 30 % nezaměstnaných, i když oficiální čísla uvádějí nezaměstnanost pouze šestiprocentní.

Dále velvyslanec Kypr studenty upozornil, na jaké komplikace můžou v Moldavsku narazit projekty rozvojové spolupráce. „Kvůli pogromům za druhé světové války a za doby Sovětského svazu z Moldavska úplně zmizely intelektuální elity. Je velmi těžké zde najít spolehlivé partnery s dlouhodobou vizi schopné týmové spolupráce,“ řekl ambasador.

Zdá se, že minimálně několika českým organizacím poskytujícím rozvojovou spolupráci se tento problém podařilo překonat. Dobře fungující projekty čistíčky odpadních vod a skládky odpadu v Leově a zařízení na odstranění ropného znečištění jako „dědictví“ Sovětského svazu v Iargare navštívili studenti během cesty na jih Moldavska.

Odstranění staré ekologické zátěže, restrukturalizace zemědělské výroby, v níž je zaměstnána polovina Moldavanů, a rozvoj venkova – to jsou priority, na které je třeba se v Moldavsku zaměřit. Nové tisíciletí znamenalo pro tento stát rozpad dobře organizovaných kolchozů a sovchozů a změnu struktury venkova. Soukromí drobní zemědělci dnes často nemají informace o moderních technologiích a metodách pěstování plodin či chování domácích zvířat a navíc neumí své výrobky náležitě marketingově prodat. Proto přichází nevládní organizace ACSA (Národní agentura pro rozvoj venkova) s nabídkou bezplatných konzultací a projektů mikropůjček např. na kapénkové zavlažování nebo na zlepšení podmínek pro agroturistiku.

Ač Moldavsko opustilo až milion lidí ve snaze vydělat si více peněz v cizině, jsou i tací, kteří do této země přicházejí dobrovolně a s vidinou kvalitnějšího života. Je to okolo 150 uprchlíků ročně ze zemí jako Arménie, Afghánistán, Čečensko, Irák nebo Súdán, kterým se snaží pomoci zdejší pobočka Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) a další nevládní organizace. Je však otázka, zda to bylo skutečně Moldavsko, kam se toužili uprchlíci dostat. „Převaděči je klidně dovezou sem a řeknou jim, že jsou v Itálii. Jazyk je tu podobný a člověk, který nikdy nebyl v Evropě, rozdíl na první pohled nepozná,“ řekl David Paknehad, projektový manažer Charitního centra pro uprchlíky v Kišiněvě.

Jedním z cílů exkurze byla také krajanská vesnice Holuboje, kam přišlo z jižní Ukrajiny v 80. letech 19. století 153 lidí původem převážně z východních Čech. Jejich potomci zachovávají českou tradici a kulturu dodnes. Ve zdejší Základní škole Jaroslava Haška se děti mohou přihlásit do kroužku českého jazyka, v hudební škole Václava Karáska se hrají a zpívají české písničky a o posívení se ve vesnici pečou buchty s mákem.

Život v této vesnici s malebným okolím ale není jednoduchý. Mladí odtud hromadně odcházejí do Itálie, Ruska nebo Česka a těžkou práci na vinohradech musí odbyť ti, co zůstali – většinou důchodci a děti. Do vinohradu vynakládají kromě každodenní dřiny také veškeré finanční prostředky (například jen na hnojení padne půlroční penze). Sklizené hrozny prodávají za minimální částku, protože není komu – do obce jezdí jen jeden odběratel, který ovoce odváží dál do zpracovatelského závodu. O to



Beseda s pracovníkem ADRY v dětském domově ve Vadu Lui Voda. Foto A. Foltýnek



Účastníci exkurze na pevnosti v Soroce. Foto V. Pazderová



Jeden z projektů české zahraniční rozvojové spolupráce v Moldavsku – kontejnery na třídění odpadu ve městě Leova. Foto A. Foltýnek



Na hlavním trhu v Kišiněvě. Foto K. Štěpničková

více vás překvapí, když vidíte, jak jsou místní lidé pohostinní a nápomocní a jak úzce jsou spjatí s místem, kde žijí. „Když nejsou peníze, aspoň se o ně nemusíme bát,“ říká Viktor, který se svou rodinou obdívá uprostřed vinice, kde právě sklízí hrozny. Podává nám všem kalíšek s čerstvým vínem a v jeho širokém úsměvu září zlaté zuby. „Jak bidní, tak družní!“ povídá vesele a my mu musíme dát sto procentně za pravdu.

K. Štěpničková
studentka Mezinárodních rozvojových studií na PrF

Studentská burza oblečení a doplňků je opět tady!

Chcete se zbavit oblečení a doplňků, které vám leží ve skříni? Chcete si za ně vydělat nějakou tu korunu? Chcete naopak nějaký ten levný kousek slušivého textilu najít? Pak je tady pro tebe 3. ročník Studentské burzy oblečení a doplňků, který proběhne v klubu 15minut v úterý 10. a ve středu 11. 11. vždy od 16-19 hodin!

Jak to funguje? V úterý 10. 11. (od 15 hodin) doneseš našim hosteskám vše, čeho by ses rád zbavil/a (oblečení, doplňky k oblečení, accessories). Slechny si tě zapíšou, označí všechno tvé oblečení, ty si je dle libosti naceníš a můžeš klidně jít nebo se mrknout, co nabízejí ostatní. Ve středu večer si pak dojdeš pro peníze za prodaný textil a pro to, co zbylo. A kdybys už náhodou nechtěl/a zbytek toho, co se neprodá, necháš vše nám a my pak všechno oblečení předáme olomoucké charitě, takže ještě přispěješ na dobrou věc!

Blíží informace a přihlášení: eliskavymazalova@centrum.cz, www.15minut.net

Pořádají studentky speciální pedagogiky za podpory Erasmus Student Network Olomouc, www.zurnal.upol.cz, o.s. Studenti UP a klubu 15minut.

Skandál v Plzni a my všichni senátoři

Skandál na plzeňské Právnické fakultě otřásá celou republikou a kupodivu je náhle celý český národ zajedno: vyšetřit a potrestat, odvolat a odebrat tituly. A dokonce se po dlouhé době objevily i vtípy a fotomontáže, které karikují celou situaci.

Minulý týden se na fakultu vypravila paní ministryně a v tisku se objevily plamenné výroky, jak, cituji: „... akademický senát fakulty, jenž tomu mohl zabránit, nekonal“. Děni na fakultě Kopicová označila za mimořádný úlet. „Chci vědět, že bude zvolen děkan s jasným reformním programem, který ho bude naplňovat. Děkanu tohoto profilu podpořím a pomohu udělat vše pro to, aby se fakulta očistila,“ uvedla Kopicová. Pokud se ukáže, že mezi členy akademického senátu k volbě takového člověka není vůle a síla, použije ministerstvo své nástroje.“ (zdroj www.ceskenoviny.cz, podobně www.idnes.cz a jiné).

Myslím si, že všichni akademičtí pracovníci souhlasí s tím, že je třeba sjednat nápravu. Ale v souvislosti s výroky paní ministryně se objevují tyto otázky:

Pochybil skutečně Akademický senát fakulty? Měl zákonné možnosti, jak tento problém zkoumat a řešit?

Jako členka Akademického senátu Lékařské fakulty jsem se nad danými výroky dlouho zamýšlela, i když na LF určitě nemůže dojít ke zkrácení studia na několik měsíců, spíše dochází k jeho prodloužení, nemáme ani bakalářské ani magisterské práce, a tak nám asi tyto problémy nehroží. Proto jsem pozorně prostudovala platný vysokoškolský zákon a potvrdila jsem si, že akademický senát vůbec nemá zákonné pravomoci tyto skutečnosti kontrolovat. V zákoně (§ 27) jsou explicitně vyjmenovány oblasti, ve kterých senát schvaluje návrhy děkana a ve kterých se vyjadřuje k určitým návrhům. V tomto paragrafu vůbec není zakotvena žádná možnost senátu kontrolovat průběh studia, kontrolovat výsledky obhajob, kontrolovat činnost komisi nebo vědecké rady.

Paní ministryně nezná zákon? Jak mohl Akademický senát zabránit něčemu, co podle zákona ani nesmí kontrolovat? Vzpomněla jsem si na krásnou přednášku MUDr. Davida Marxe, jinak předsedy Akademického senátu III. LF UK Praha, o nežádoucích událostech ve zdravotnictví, která se dá všeobecně použít i na hodnocení situace v Plzni. Při hodnocení chyb ukazuje tzv. faleš zpětného zrcátka, kdy se při zpětném hodnocení neštěstí příliš zdůrazňuje, co mohli jeho účastníci předvídat a hodnotitelé si neuvědomují, jak velký vliv má na jejich hodnocení

situace fakt, že vědí, jak situace dopadla. Dále rozebírá možný stav firemní kultury v otázkách bezpečí procesu:

* Patologická kultura (vedení nechce nic vědět, poslové zpráv jsou střílení, chyba je trestána nebo zakryvána, novinky jsou potlačovány)

* Byrokratická kultura (vedení neví, jak se věci dějí, poslové jsou vyslechnuti, pokud přijdou, chyby vedou k místní nápravě a novinky = problémy)

* Tvůrčí kultura (vedení aktivně hledá, poslové jsou vychováváni a odměňováni, chyby vedou k systémové nápravě, novinky jsou vítány).

Do jaké firemní kultury by se zařadila Právnická fakulta v Plzni a do jaké firemní kultury bychom zařadili naše ostatní fakulty? Právě firemní kultura je oblast, kde toho může senát hodně udělat a snažit se procesy kultivovat.

Paní ministryně se vyjádřila, že pokud nebude zvolen děkan s jasným reformním programem, tak použije ministerstvo své nástroje... Opět se ptám zákona,

jaké. Podle zákona děkana jmenuje a odvolává rektor. Tak jaké nástroje chce ministerstvo použít?

V minulém roce proběhla velká diskuse nad návrhem nového vysokoškolského zákona, kde se mimo jiné měly měnit pravomoci akademických senátů. Situace na Právnické fakultě v Plzni nám ukázala, že je opravdu třeba změnit pravomoci senátů, ale nikoliv směrem k jejich oslabení, ale naopak k jejich posílení. Myslím si, že pokud by senát tyto kontrolní pravomoci měl, určitě by situace nedošla tak daleko.

Myslím si, že nastala vhodná doba, aby se akademické senáty opět aktivizovaly a společně s představiteli vysokých škol donutily politiky k smysluplné práci na novém vysokoškolském zákoně tak, aby v popředí byl zájem o kvalitní vzdělání, a ne politické pútky jednotlivých politických stran.

Doc. E. Sovová, Ph.D., MBA
Akademický senát Lékařské fakulty UP

Vzpomínka k dvacetiletému výročí „sametové“ revoluce“

Je to již dvacet let ode dnů, které přinesly zásadní a definitivní změnu ve vývoji naší společnosti, jejíž skutečné zhodnocení bude možné snad za další dvacetiletí. Dvacet let – zanedbatelný úsek v historii, ale jedna lidská generace. Generace zcela jiná, protože vyrostlá ve zcela jiných, i když složitých podmínkách.

Bohužel nepatřím k lidem, kteří si vedou záznamy o svém životě a o událostech, které stojí za zaznamenání. „Díky“ tomu se toho z paměti postupně mnoho vytrácí a člověk se vrací k minulosti jen v kusých vzpomínkách. Bylo to nádherné období. Pamětníkům k vývoji okolních politických a společenských změn posunutě do jiné úrovně, naznačující něco konečně končícího. Bylo to období vypojeté, rychlé, plné aktivit, období, které znamenalo konečné uzavření všech možných totalit, období, které však také znamenalo velké, často i z hlediska časového přehnané naděje. Bylo to období nádherné spolupráce se studenty, období, ve kterém jsem poznal mnoho vynikajících lidí (omlouvám se, že z obav, abych na někoho nezapomněl, nebudu jmenovat), ale i období, ve kterém jsem se přesvědčil o opaku. Nejen v nesmyslných (mnohdy strachem motivovaných) obhajobách toho odcházejícího, ale i v naprosté „neutralitě“ způsobené strachem z nového, strachem z toho „zda se to podaří“ a nejis-

totou, na kterou stranu se přidat, touhou zmizet v oně známé šedé anonymitě.

Vzpomínám na založení OF a nadšenou spolupráci lidí, kteří byli v jeho vedení, na rychlé změny odehrávající se na fakultách a celé univerzitě. Přišla spousta pro nás nových a do té doby neznámých věcí – četná personální opatření v existujících orgánech a postupné, přitom však rychlé přebírání vedení fakult a celé univerzity, sestavování prvního senátu, příprava a formulace akademických svobod atd. To vše vyvrcholilo prvními svobodnými volbami rektora a děkanů a přišel začátek usilovné a konečně svobodné práce na přebudování celé univerzity a jejich jednotlivých částí.

Bohužel se mi zdá, že na mnohé z toho jsme již zapomněli, že vše bereme jako samozřejmé. Zdá se mi, že zmizelo ono nadšení. Ona touha něco pozitivně měnit a posouvat celou univerzitu, a tím pochopitelně i sebe sama bez ohledu na to, s čím jsme nespokojeni. Žádná společnost není ideální, tím méně společnost, která se začala vzpamatovávat po padesáti letech měnících se totalit.

Přeji všem, aby se jim jejich práce dařila, aby naše univerzita stále zaujímala místo, které jí náleží a ti mladší, kteří ony doby nezažili, aby si stále uvědomovali, že nic není samozřejmé.

Prof. B. Hodaň, Katedra kinantropologie FTK



YDAVATELSTVÍ • YDAVATELSTVÍ • YDAVATELSTVÍ

Říjnová produkce

Cyriometodějská teologická fakulta

- Opatrný, D.: *Studia theologica* 37. Podzim 2009, ročník XI, číslo 3, 112 s. 107 Kč
- Tavel, P.: *Vybrané kapitoly ze sociální psychologie*. 2. vyd., 152 s. 118 Kč

Fakulta tělesné kultury

- Bartková, L.: *Daňová evidence*. 1. vyd., 112 s. 153 Kč

Filozofická fakulta

- Kryvalski D.: *Geschichte der deutschsprachigen Literatur des Mittelalters in den böhmischen Ländern*. 1. vyd., 492 s. 350 Kč

Lékařská fakulta

- Zlámal, J., Bellová, J.: *Ekonomika zubní ordinace*. 1. vyd., 144 s. 270 Kč
- Řehák, J. (uspoř.): *Diabetes mellitus – oční komplikace*. Sborník abstrakt. 35 s. Neprodejné
- Řehák, J. (uspoř.): *5. bilaterální česko-slovenské oftalmologické sympozium*. Sborník. 90 s. Neprodejné
- Heřman, M., Köcher, M. (eds.): *Český neuro-radiologický kongres*. Sborník abstrakt. 42 s. Neprodejné

Pedagogická fakulta

- Výroční zpráva o činnosti Pedagogické fakulty UP za rok 2008. Vydáno na CD. Neprodejné
- Dostál, J.: *Pojmové mapy kurzů distančního vzdělávání 1*. Vydáno na CD. Neprodejné

Přírodovědecká fakulta

- Voženilek, V., Strakoš, V., a kol.: *City Logistics*. 1. vyd., 192 s. 185 Kč
- Calábek, P., Molnár, J., Švrček, J. (eds.): *Makos 2008*. Sborník materiálů z podzimní školy péče o talenty s mezinárodní účastí. 96 s. Neprodejné

Institut celoživotního vzdělávání (FF)

- Jakešová, P., Klapalová, J.: *Právní propedeutika*. Vydáno na CD. Neprodejné

Rektorát UP

- Chalupa, T. (výk. red.): *S námi se uplatníte*. Studij na Univerzitě Palackého v Olomouci. 1. vyd., 78 s. Neprodejné
- Palašáček, R. (výk. red.): *Výroční zpráva o činnosti za rok 2008*. Neprodejné

-kop-

**Tady, tehdy a teď:
Vzpomněli jste si také? Napište!**

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

Nové rektory budou mít... Dokončení ze str. 1

senát **Technické univerzity v Liberci** vybral na post rektora dosavadního prorektora prof. Zdeňka Kúse. Požadovanou nadpoloviční většinou hlasů navrhl senát **Janáčkovy akademie múzických umění v Brně** na jmenování rektorem prof. Ivo Medka, Ph.D. Novým rektorem **Vysoké školy ekonomické v Praze** byl pro druhé funkční období zvolen prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr.h.c. Kandidátem na rektora **Českého vysokého učení technického v Praze** na příští období byl zvolen prof. Václav Havlíček, CSc., rovněž pro druhé volební období. I v následujícím funkčním období bude stát v čele **Univerzity Karlovy** prof. Václav Hampl, DrSc. Akademickým senátem **Mendlovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně** byl pro další období zvolen stávající rektor prof. Jaroslav Hlušek, CSc. Rektorem **Vysokého učení technického v Brně** byl zvolen dosavadní rektor prof. Karel Rais, CSc., MBA.

Před dvaceti lety aneb I takoví jsme byli /IV./

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

24. 11. – PÁTEK

V Olomouci a okolí probíhají spontánní akce občanů na naši podporu. Přichází nám peněžité dary, občané zapůjčují osobní automobily.

Olomoucký výtvarník Josef Palát vyrábí už od úterý řadu kartonových odznáčků, které se velice rychle rozšíří. Nápisy NÁROD SOBĚ, OBČANSKÉ FÓRUM, později STUDENTI UP, PRAVDA VÍTĚZÍ, zdobí kabáty občanů i studentů.

Pokračuje nepřetržitá agitace, vyvážíme tiskoviny, naši mluvčí se účastní mítinků, přesvědčujeme.

Večer Televizní noviny vysílají záběry ze 17. 11. Mimo jiné je oznámeno odstoupení M. Jakeše. Prvním mužem strany se stal Karel Urbánek.

25. 11. – 26. 11. – SOBOTA A NEDĚLE

O víkend, v rámci akce „Vývoz mozků“ vyjíždí na Ostravsko asi 400 studentů s cílem přesvědčit horníky, hutníky a ostatní pracující, aby podpořili studenty a vstoupili v pondělí do manifestační generální stávky od 12 do 14 hodin.

27. 11. – PONDĚLÍ

Generální stávka

29. 11. – STŘEDA

Z jednání mezi zástupci stávkového výboru UP a rektorem – závěry:

- byla zrušena výuka marxismu – leninismu, zápočty budou uděleny automaticky
- od 1. 1. 1990 bude do výuky zaveden společensko vědní základ
- marxismus-leninismus se ruší u státních závěrečných a rigorózních zkoušek
- rektor zřídil katedru společenských věd jako nástupkyni bývalého Ústavu marxismu – leninismu
- na filosofické fakultě zřídil rektor katedru filosofie (v roce 1968 byla v rámci „konsolidace“ zrušena jako „buňka odporu“)

Ke generální stávce

Prohlášení Občanského fóra studentů, učitelů a zaměstnanců filosofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Na protest proti zneužití státní moci, které se projevilo brutálním zásahem policie a bezpečnostních sil proti pokojně demonstrujícím studentům 17. 11. 1989 v Praze, jsme vstoupili do týdenní stávky (...)

P. S.: Dne 29. 11. 1989 se ustavil na UP koordinační výbor Občanského fóra. Přítomni byli zástupci přírodovědecké fakulty a Společné laboratoře optiky UP a Fyzikálního ústavu ČSAV a Ústavu výpočetní techniky UP a Rektorátu UP, Lékařské fakulty a fakultní nemocnice, Ústavu pro výzkum VNS, pedagogické fakulty a vývojových laboratoří a dílen. Všichni se připojili k prohlášení Občanského fóra filosofické fakulty.

Připravila -mav-, foto P. Zatloukal

Zdroj: Přetlak č. 3 - nedatováno,

Přetlak č. 33, 25.–26. 1. 1990,

Jak jsme (ne)stávkovali

Oprava a omluva

V minulém čísle Žurnálu UP jsme v textu *Tady, tehdy a teď: Vzpomněli jste si také? Napište!* publikovali vzpomínku dr. Jana Kubici, v níž bylo nesprávně uvedeno jméno dalšího člověka, který se jako jeden z prvních připojil ke stávkujícím studentům. Podle autorovy dodatečné opravy jím byl **prof. Dušan Šimek z dnešní Katedry sociologie a andragogiky FF, nikoli prof. Zimek.**

Autor i redakce se čtenářům a prof. Šimkovi omlouvají.



Informovanost především!



Generální stávka

Přečetli jsme za vás

(...) Z plzeňských práv začínají odcházet studenti na jiné vysoké školy. Zájem o přestup už hlásí právnické fakulty například z Olomouce nebo Brna. Důvodem je špatná pověst Západočeské univerzity kvůli aféře s rozdáváním titulů. (...) Na Právnickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci se hlásí sedm studentů plzeňských práv. Fakulta už dvě žádosti zamítla. Jako motivaci studentů k přestupu označila ale spíše špatný prospěch několika z nich. (...)

Zdroj: iHned.cz, 31. 10. 2009

Z Plzně odcházejí první studenti práv. Kvůli špatné pověsti školy, autor Petr Weikert

• • •

(...) Na právech v Olomouci se nepodvádělo, tak zní závěr šetření, které Univerzita Palackého provedla na popud Ministerstva školství. To přistoupilo ke kontrole škol po aféře na Právnické fakultě v Plzni, kde někteří studenti opisovali závěrečné práce a získali titul už po dvou měsících studia. (...)

Zdroj: ČT 1, 31. 10. 2009

Krátké zprávy, moderátor Šárka Bednářová
-red-